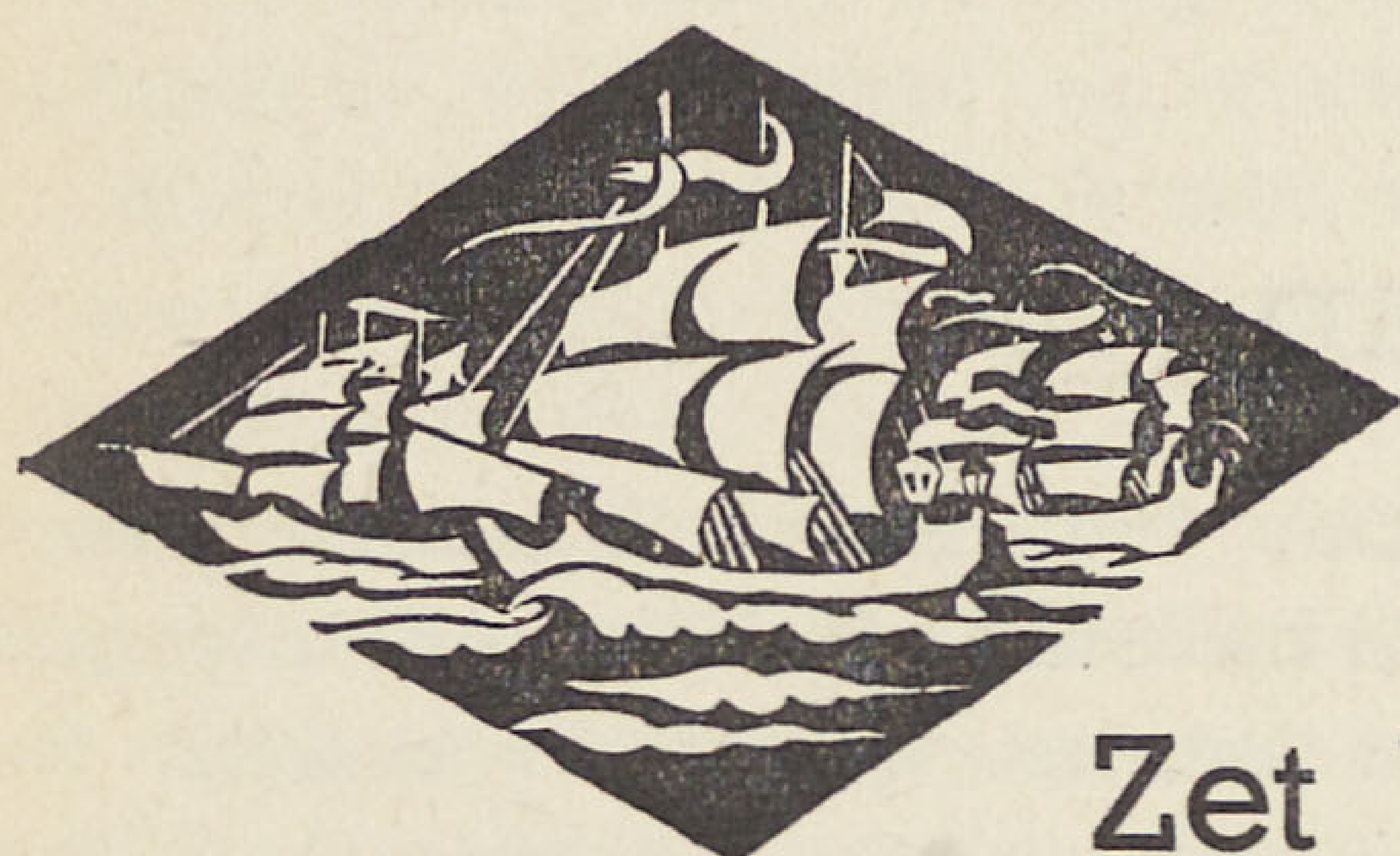
4e JAARGANG No. 5 15 SLACHTMAAND 1939

ONTWAKEND VOLK

MAANDBLAD VOOR DE VORMING VAN DEN NEDERLANDSCHEN GEEST

OPSTELRAAD: MALIEBAAN 35, UTRECHT
UITGAVE: NENASU — POSTBUS 2 — LEIDEN
INSCHRIJFGELD: f 1.50 PER JAAR (f 0.75 PER HALF JAAR)
POSTREKENING 207915 (TEN NAME VAN „VOLK EN VADERLAND")

Zet U in...

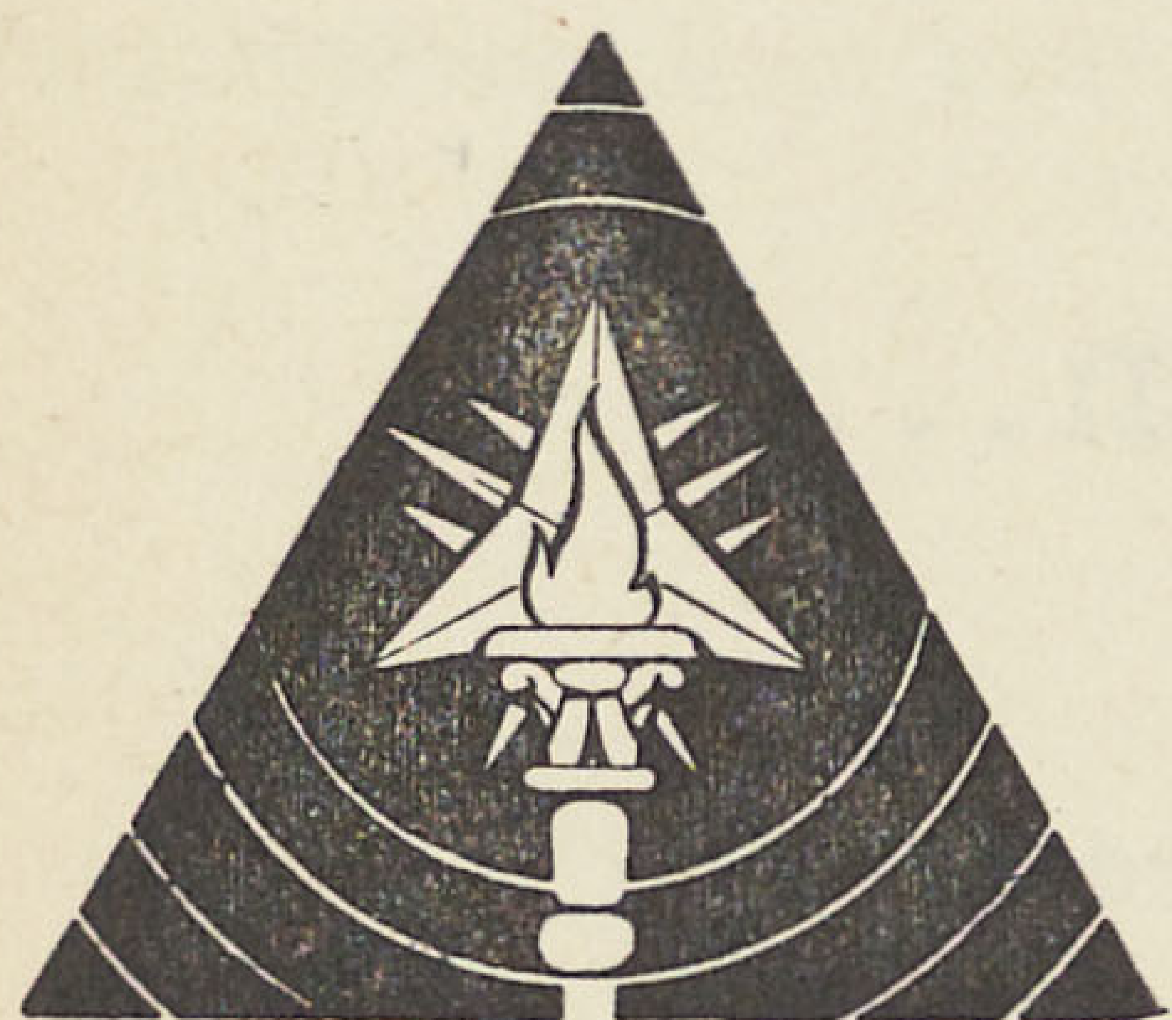
O mensch,
Gij zijt het zout der aarde,
Gods eigen beeld en grootste waarde,
Die Hij de wereld eenmaal schonk,
Van eeuwig licht een witte vonk.
Alom bederf,
En staag versterf
Op deze zieke aarde.

Een kille doodswind langs 't gelaat,
Het vuur, dat laaiend om ons staat.
Gij zijt het zout van deze aarde,
Wat vreemde kracht en stille waarde.
Uw sterk geloof,
Het dempt de kloof
In deze zieke aarde.

O vrije mensch,
Gij zout der aarde,
Gods eigen beeld en grootste waarde,
Die Hij de wereld eenmaal gaf.
Denk nu niet aan uw eigen graf
Eisch geen gewin,
Maar zet U in
Voor een gezonde aarde....!

N.

Rentmeesterschap

Dat het Duitsch-Russische pact anti-nationaal-socialistisch uitgebuit zou worden was te voorzien. De allerchristelijkste Aartsbisschop van Canterbury mocht het bolsjewisme wel goed genoeg vinden voor de Engelsche politiek in Spanje en voor de Engelsche omsingeling van Duitschland, maar Duitschland mag zich hier niet tegen verweren, door Rusland van Engeland af te troggelen en zijn oostgrens veilig te stellen. Anderen orakelen: dat zij het altijd wel gezegd hebben, dat communisme en nationaal-socialisme op één wortel des geloofs of dewel des ongeloofs stoelen. Volgens een kerkblad der Ned. Hervormde Gemeente te Lisse was dit ook de meening van de „Belijdende Kerk" in Duitschland, den kring van Ds. Niemöller. Het komt mij niet erg fijngevoelig voor dit nu mede te deelen, nu de „Belijdende Kerk" is ingegaan op de pogingen van de Belijdenis Beweging en van de Deutsch Christen tot toenadering, [1]) en nu ook uit hare gelederen de veldpredikers voor de

---

[1]) Zij stelde slechts de voorwaarde, dat hare predikanten in eere zouden hersteld worden. De Evangelische Kerk heeft hieraan voldaan, alleen ten opzichte van Ds. Niemöller zijn hare handen gebonden, omdat deze een gevangene van den Staat is.

troepen worden gerecruteerd. Wij zouden gaarne van dit Kerkblad vernemen, wat de Belijdende Kerk nù zegt van de politiek van Hitler en van Engeland.

Maar ook in onze eigen nationaal-socialistische gelederen had het Duitsch-Russische pact voor velen de uitwerking van een donderslag bij helderen hemel. Hebben wij niet altijd den volke verkondigd, dat dè principieele tegenstander van het bolsjewisme het nationaal-socialisme is, en dat de eindstrijd tusschen deze beide machten wezen zou? En zie, nu gaan deze beide machten samen en reiken elkander de hand!

De politieke zijde van de zaak willen wij thans niet aanroeren. Hitler heeft de mogelijkheid van een zoodanig pact alreeds in „Mein Kampf" ter sprake gebracht.

Wat ik wil uitspreken is mijn verbazing, dat sommigen niet meer vertrouwen toonen in de kracht der nationaal-socialistische beginselen. Zal de eindstrijd tusschen communisme en nationaal-socialisme niet geschieden in den vorm van een oorlog tusschen Rusland en Duitschland, des te beter. In Spanje is de strijd al bloedig genoeg geweest. En wie weet, wat ons in andere landen nog wacht. Maar voorzoover die strijd beginselmatig gestreden zal worden, mag in onze rijen toch het geloof worden verwacht in de overwinning van de nationaal-socialistische beginselen. Mits zij door hunne aanhangers zuiver beleden en in practijk gebracht worden.

En daarvan is één reden, dat de nationaal-socialistische beginselen in overeenstemming zijn met eeuwige, goddelijke wetten, terwijl die van het communisme wortelen in hersenschimmige constructies en stellingen der van alle goddelijke wetten geëmancipeerde menschelijke Rede.

Op één punt wilde ik dit aantoonen.

Zoowel communisme als nationaal-socialisme strijden tegen het huidige kapitalisme. Maar de doelstellingen en motieven zijn principieel verscheiden.

Het communisme strijdt tegen particulier bezit en vóór den absoluten staat, den God op aarde, den eenigen eigenaar der aardsche goederen. In de plaats van het absolutisme van den kapitalist stelt het dat van den staat. En zoodoende heft het mèt het absolutisme van het kapitalisme het recht op persoonlijk bezit op.

Het nationaal-socialisme kent geen absoluten staat, en kan

in zijn strijd tegen het absolutisme van het kapitalisme dit nooit door dat van den staat vervangen. Het heft dus wèl het absolutisme maar niet het recht van particulier bezit op. Het handhaaft dit recht en beschermt het. Maar tegenover het absolutisme van het kapitalisme stelt het de verantwoordelijkheid van den bezitter jegens de gemeenschap, welke ten slotte rust in de idee van het rentmeesterschap, daaraan ten minste haar recht van bestaan en bewijskracht ontleent. En als de Overheid den bezitter ter verantwoording roept, treedt zij niet op als God maar in den naam van God.

En met dit recht op bezit stelt het nationaal-socialisme zich in de bres voor het goed recht der goddelijke ordinantiën. Dit recht op persoonlijk bezit sluit zich aan bij de wetten, die God schreef in het menschelijk hart en bij de groote wet der Liefde.

In het menschelijk hart ligt de drang der gehechtheid. Het wil iets het zijne noemen om het te verzorgen en er zich aan te geven: ouderliefde, huis en hof, talenten, enz. Verzorging en gehechtheid staan met elkaar in wisselwerking. Men zou dit een natuurwet kunnen noemen, waaruit het recht op particulier bezit onmiddellijk voortvloeit. Een staat, die dit recht opheft, pleegt een aanslag op de diepste en edelste roerselen der menschelijke ziel, maar zal het ook op den duur tegen deze moeten afleggen. Want wat God geschapen heeft en onderhoudt is altijd sterker dan wat menschen maken en verzinnen.

Maar dit recht op bezit is niet absoluut; het is niet zelfheerlijk. In de eerste plaats niet, omdat het een recht is, dat de Schepper zijn schepsel verleende. Het is een gave, van welke God de Gever is en de Heer. Hoe dikwijls ook misbruikt, het woord van Job blijft classiek: de Heere heeft gegeven, de Heere heeft genomen, de Naam des Heeren zij geloofd.

In de tweede plaats niet, omdat het begrensd wordt door de rechten der gemeenschap en door de wet der Liefde.

De drang naar gehechtheid heeft zijn zondige keerzijde in egoïsme en hebzucht.

Aan deze keerzijde ligt het individualisme, dat de gemeenschap alleen kent als object van uitbuiting. Het nationaal-socialisme stelt hier tegenover de roeping tot dienst. Geen rechten, die niet rusten in plichten. En gezegend zijn legt de verplichting op tot een zegen te zijn. Egoïsme is de wil tot bezit zonder verantwoordelijkheidsbesef en zonder liefde tot God en den naaste.

Evenzeer als persoonlijke verantwoordelijkheid in vele gevallen persoonlijk bezit veronderstelt en met het opheffen van het recht op bezit in de samenleving teloor gaat, evenzeer stelt zij aan het recht op bezit een grens in de wijze, waarop het bezeten wordt. Alle gaven moeten besteed worden tot het doel, waartoe zij gegeven zijn; men mag ze niet „in een zweetdoek begraven"; men heeft niet de vrijheid om er mee te doen wat men wil; zij liggen onder het bereik van het gebod der liefde tot God en den naaste. En evenzeer als de roeping tot dienst en bereidheid tot offer bezit veronderstelt — ik kan niet offeren wat niet mijn eigendom is — evenzeer legt eigendom de verplichting tot dienst en bereidheid tot offerande op.

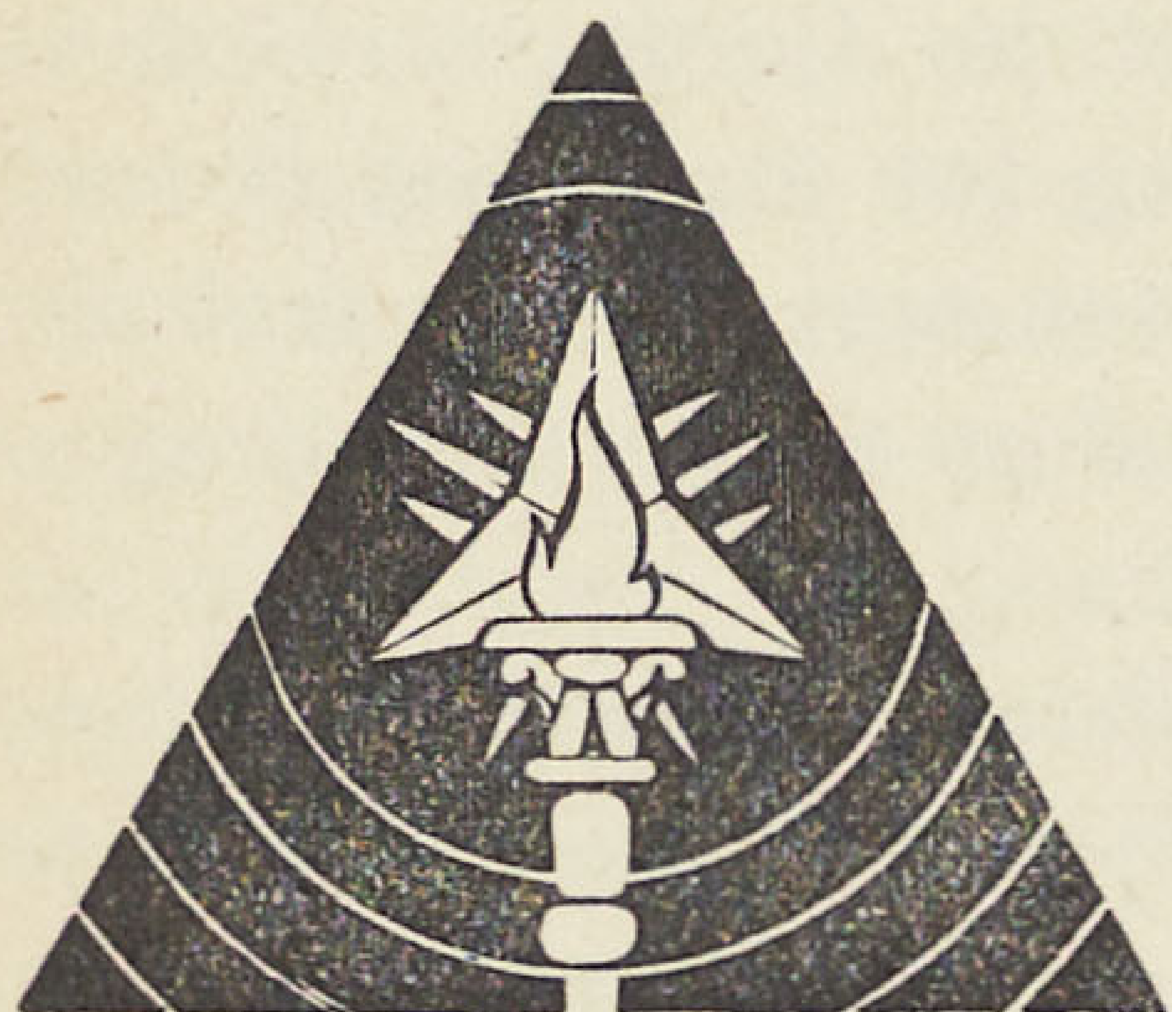
Gehechtheid, verantwoordelijkheidsbesef, bewustzijn van rentmeesterschap, liefde en bereidheid tot offer, ziedaar de deugden, die het recht op persoonlijk bezit vereischen, maar ook de grenzen wijzen, die het omtuinen. De aanval op het „kapitalisme" geschiedt in naam dezer deugden. Maar de erkenning dezer deugden en de opwekking tot beoefening derzelven waarborgen aan het nationaal-socialisme het zedelijk overwicht over en op den duur de overwinning op het bolsjewisme.

Het nationaal-socialisme kan niet verbolsjewiseeren maar het bolsjewisme kan wel nationaal-socialistisch worden door de innerlijke kracht der eeuwige wetten van den Schepper en Onderhouder aller dingen.

W. Th. B.

Vrouwenkiesrecht

(**Derde vervolg**)

Bij verkiezingen springt de **ongerijmdheid** van het democratische algemeen-kiesrecht al bijzonder treffend in 't oog. Druppelsgewijze vloeit de kiezersmassa in de stemlokalen aan en af. Vrouwen, de blikken aandachtig naar binnen gekeerd, treden bedrijvig voor den lessenaar en zetten (of verknoeien) er een roode stip. Zij doen haar best, o sancta simplicitas! De politiseerende kerk heeft ze er toe gehypnotiseerd, de partij heeft ze opgepord en op haar „plicht" gewezen, de pers heeft ze met stokerige buurpraatjes opgehitst. Zij loopen drukdoenerig door stad en dorp.... en toch zoo grondig onbewust van den waren ernst van het geval.

Hoevelen (mannen trouwens zoo goed als vrouwen) hebben meer dan een **troebele** voorstelling van de dingen, waar het bij de stembus in wezen om gaat? Men laat het over aan de alles wel bestikkelende lijsten-samenflansers; de kieswet dwingt er zelfs toe:

„Liberaal beteekent voor-de-vrijheid. Leve de vrijheid!" — Wat er als plat baatzuchtig motief achter die leuze schuilt bij onze hooggeplaatste baantjesrijke eigennutters, zien ze niet....

„De S.D.A.P. is sociaal en voor den arbeid; de naam zegt het immers? Kan het beter?" — Wat er aan broederhaat in die socialigheid gloeit en zengt, raakt ze niet....

„De Communisten (wat een suggestieve naam!) zullen de ware saamhoorigheid verwezenlijken" — Dat die met het bloedige zwaard der òngerechtigheid de schapen tezamen drijven, deert ze niet....

„De R.K.S.P., dat is er nog eens een; die gaat de nieùwe gemeenschap stichten, waar we nu aan toe zijn; luister naar hun overtuigende woorden!" — Dat dèze nieuwe gemeenschap

eigenlijk moest heeten de nieuwe deelschap, en dat zij ons volk tot den grond toe zal splijten in een heerschend deel, dat met de geniepigste wapenen de gewetens zal misvormen, en een overheerscht deel, dat zich onder dit stelsel zal moeten krommen, daar gelooven zij niets van, dat zal zoo'n vaart niet loopen....

„De Antirevolutionnairen zijn tegen den fransche-revolutiegeest. Prachtig!" — Dat deze afgedwaalden tezamen met de sans-culotten-nazaten om de roode muts dansen, bemerken zij niet....

Op een kleinen kalender stond dezer dagen als motto van den dag: „spreken zonder denken is **schieten zonder mikken"**; een verkiezingsdag suggereert een variant op deze uitspraak: stemmen zonder denken, is schieten zonder mikken. Het vaderland echter gaat te gronde aan ondoordachte gewichtigdoenerij.

Het meerendeel der stemgerechtigden denkt niet na over zijn gang naar de stembus, het gaat alles „op goed vertrouwen"; de volksverbondenheid heeft in 't algemeen met verstandelijkheid weinig te maken. Alleen de vraag, waar het uitgezonden vertrouwen moet belanden, geeft aanleiding tot **twijfel,** en noodzaakt dus tot wikken en wegen. En aangezien het gros der kiezers onmogelijk op de hoogte kan zijn van de ingewikkelde staatszaken, die ten overvloede door het partijwezen zoo onklaar mogelijk worden gemaakt, neemt men zijn toevlucht tot zijn lijfblad, 's avonds als het dagwerk afgeloopen is. En dan gaan de kranten met haar spitsvondige haarklooverijen den argeloozen lezer een rad voor de oogen draaien, geheel in den dienst van „de partij", met het gevolg, dat het publiek ten slotte toch in arren moede naar een anders meening, naar die van de bonzen teruggrijpt.

Voor wie niet tegen een kleine moeite opziet, bestaat er echter een probaat middel om uit een onontwarbaar schijnenden doolhof te geraken: klim er boven uit en overzie het geheel — tien tegen één, dat men den truc gewaar wordt en de juiste richting vindt. En om hier nu eens, spiedend, van boven af naar beneden te kijken en — simplisme is in elk geval te verkiezen boven verwardheid — met een schuchteren leekenvinger te wijzen naar één mogelijken uitgang (den hoofduitgang?) diene de eenvoudige uitbeelding van de **staatkunde,** met haar drie aspecten, door den bekenden drieklank: Nähr-

stand, Wehrstand, Lehrstand — in minder welluidende vertaling: de huishouding, de weerbaarheid, de geestesgesteldheid.

In de alles ont-zettende omwenteling, in de laatste 150 jaar door de ontwikkeling der techniek teweeggebracht, is het vooral de volkshuishouding, die van aanzien veranderd is. Telegraaf- en telefoondraden omspannen den aardbol, ja ook zonder draden razen de berichten met fabelachtige snelheid door den aether. De motor ronkt in record-varende schepen, in bliksemtreinen, in ren-auto's, in schimmig voortglijdende vliegtuigen, welke in duizelingwekkende vaart naar alle deelen van de aarde suizen, en menschen, goederen, berichten naar elke gewenschte plaats vervoeren. Het bestaanstempo is verhonderdvoudigd, de bestaansruimte lijkt geen landsgrenzen meer te kennen. De in- en verkoop van goederen, de regeling van het verkeer, de uitzending van grondstoffen en fabrikaten, de volksvoeding, alle economische handelingen zijn snel overzichtelijk geworden en bevorderen de vlotte wisselwerking tusschen voortbrenging en verbruik. De economische outillage (sporen, schepen, vliegtuigen, fabrieken en werven en dokken, mijnen en groeven en bronnen, berichtendienst) is tot een wonderbaarlijk gemechaniseerd **wereldbezit** uitgegroeid.

De eerste ondernemers op het zoo gloednieuw ontsloten terrein waren bij ons pientere, wilskrachtige eenlingen van het goed-vaderlandsche type, die met helderen blik de wereldvraag peilden en er met kloeke besluiten het aanbod prompt op wisten te doen antwoorden. Het ging alles met zooveel ouderwetsche degelijkheid, dat vraag en aanbod in een wetmatig verband tot elkaar kwamen te staan. Het was de gulden tijd van den **vrijhandel.** Wel waren die eerste ondernemers geen heiligen en gingen ze met overgroote vrijmoedigheid hun boekje te buiten door de massa als hoorigen voor hun karretje te spannen, maar de arbeiders wisten zich te organiseeren tegen uitbuiterij, en de klassenstrijd hield de tegenspelers in evenwicht.

De wereld is **schatrijk** geworden — en wel zijn er ook veel monden te voeden en lichamen te kleeden en te huisvesten bijgekomen, maar de middelen om hierin te voorzien zijn zoo vlot geworden, de grondstoffen zoo gemakkelijk te verschaffen en ter plaatse te brengen, zooveel nieuwe bronnen wor-

den aangeboord, dat er toch altijd nog een aanzienlijk surplus aan weelde blijft.

Over al dien voorspoed is nu echter een geheimzinnige **malaise** neergestreken. De gezonde wisselwerking tusschen voortbrenging en verbruik is zoek geraakt: werkplaatsen staan leeg, schepen worden opgelegd, veldvruchten gaan naar de mestvaalt — en aan den anderen kant hunkering naar voedsel, kleeding, behoorlijke huisvesting. De goederen zijn hun bestemming hopeloos kwijtgeraakt op de internationale paden; bieders en koopers zijn van elkaar vervreemd. De ondernemers durven bij de raadselachtig geworden marktschommelingen het risico niet meer aan. De arbeidersbeweging is het stuur kwijt geraakt in de algemeene werveling, de aanvoerders weten bij ons niet beter te doen dan den pas te markeeren of op-de-plaats-rust te kommandeeren.

Allerwegen wordt gezocht naar verklaring van het wereldberoemde verschijnsel. Vroeger afzijdige landen als Japan hebben bij hun onvoorziene verbijsterende verschijning op de markt de wereld overstroomd met fabricaten; een reusachtig land als Rusland heeft zijn betrekkingen met het buitenland eensklaps radicaal gewijzigd; in den wereldoorlog zijn weergaloos groote waarden vernietigd. Dat alles heeft onberekenbare economische schokken teweeggebracht en de ondernemers voor gapende afgronden geplaatst. Toch zou het goede koopmanschap van de bonafide handelaars, die bij den Staat gehoor hadden gevonden voor een doeltreffende tarievenbescherming e.d., de ontstane gapingen spoedig overbrugd hebben. En ofschoon Colijn voor afwachten was, is de Nederlandsche Regeering toch ook werkelijk na lange aarzeling uit haar slof geschoten, met een ministerie voor economische zaken, met ministeriëele volmachten, met contingenteering en clearing, met teeltbeperking en afslachterijen, met munt-depreciatie en egalisatiefonds, met crisiscentrales en ontelbare verbodsbepalingen — „langzaam gesukkel van het parlementaire stelsel" (de woorden zijn van Troelstra), dat ons van den wal in de sloot schijnt te werken, want onrustbarend snel glijden wij, „het rijke Holland", verder af naar het **bankroet.**

Het is duidelijk, dat er iets anders moet zijn, een voortdurend wroetende evenwichtsstoornis, die aan de polaire grootheden, vraag en aanbod, haar handelbaarheid ontneemt, de onder-

nemers in een hoek drukt en waartegen een tot het uiterste verzwakte partijregeering niet op kan. Boeken vol zijn er geschreven over het probleem en nog altijd zijn honderden pennen in de weer om de zaak te ontwarren. Het gewone gezonde verstand weet slechts met moeite uit al die kamergeleerde en partijdig ingestelde overwegingen de klare kern te puren — maar eindelijk vallen den leek de schellen van de oogen en ziet hij in haar volle monsterachtigheid die economische **nachtmerrie**, die zich stilaan geschoven heeft tusschen de voortbrengers en de verbruikers; die den trouwhartigen handelaars den doodschrik op het lijf jaagt en het regelmatige economische leven doet verstuiven.

Het **bezit** is een tweeslachtig element in de onderlinge menschelijke verhoudingen: eenerzijds een stimulans voor het initiatief van begaafde werkers en daardoor verrijking van het geheel — aan den anderen kant voedingsbodem voor een speculantendom, dat misbruik maakt van de liberale vrijheid en de wereld uitkleedt.

Tegen de bezitters naar de eerste norm, de **kapitalisten-industrieelen**, ging de arbeidersstrijd om een menschwaardig loon en den acht-urigen arbeidsdag. In den klassestrijd is die oneenigheid uitgebalanceerd, de vroegere tegenstanders pappen tegenwoordig zelfs met elkaar aan. Het was een gezonde kamp van werker tegen werker, van den schranderen, moedigen eenling tegen de kameraadschappelijk saamgetroepte menigte. Dat na de worsteling de eenling bezitter gebleven is, wordt hem gegund, want een knappere arbeider is zijn hooger loon waard; temeer omdat een werker-kapitalist zijn overloon door zijn prestaties opnieuw vruchtbaar maakt voor de werkelijke behoeften van de menschheid.

Geheel anders staat het met wat wij **hyper-kapitalisten** zullen noemen, de bezitters naar de tweede norm. Hun toeleg is, de economische regelmaat te verstoren om in het troebele water te kunnen visschen ten eigen bate. Dan eten zij zich zat aan de zalmneusjes; op de restanten mogen de anderen zich onthalen, als zij kans zien. Ruilgoederen leven niet voor hen, zijn voor hen niet doel van menschelijke verlangens, van menschelijke zorgen. Zij zien geen menschheid, zij zien geen goederen; zij zien alleen geld. Hun handel is geen goederenhandel, maar geldhandel. Hun felle blikken gaan uitsluitend

naar het doode cijfer, het koude goud, dat zij met drommelsche gewiekstheid weten om te smeden tot een onbarmhartig wapen. Sluw berekenend, bliksemsnel handelend en niets ontziend, weten zij met het aanbod een luguber spel te drijven en daardoor de vraag meedoogenloos te tyranniseeren: voorraden oppotten of kunstmatig beperken, berichten vervalschen, beurzen in de war schoppen, verkeerskanalen verstoppen, bankroeten en paniekstemmingen bewerken om ze uit te buiten, in- en deflaties bewerkstelligen, banken leegpompen en omduikelen en dan weer handig „reorganiseeren", enz. enz. — duizenden sluw uitgedachte evenwichtsstoringen in 't groot, die doordenderen over den opzijzakkenden middenstand heen tot aan de allerarmsten toe, en alles: niet alleen het levensonderhoud, maar ook de volksveiligheid, 's lands cultuur, de persoonlijke vrijheid, alles op losse schroeven zetten.

Wat wonder, dat, nu de oude socialistische beweging zich domweg laat uitschakelen, en als „partij" met ministeriëele allures den toestand voozer maakt dan ooit, een nieuwe golf van verontwaardigd verzet komt aanbruisen, natuurlijk weer socialistisch, d.i. in maat- of kameraadschappelijkheid, maar nu niet meer van volksdéélen, van groepen, die te zwak zouden zijn voor dit hyper-kapitalistische wangedrocht, maar van volkeren. Een **volk** is de machtigste gemeenschap, die bestaat, omdat er buiten het gezin geen inniger band denkbaar is dan de oer-oude voorbestemde verbondenheid door bloed en bodem en tezamen beleefde geschiedenis — het materieele eigenbelang van de arbeiderspartij zinkt daarbij als strijdmotief in 't niet. Het is het nationáál-socialisme, dat nu den kop opsteekt.

De strijd dreigt zwaar te zijn: de wereldheerschers van heden, de milliardair, zijn oppermachtig: hun wanstaltig geldapparaat ligt als een klauw over den kostelijken technischen wereldschat, de godsgave, waarmee begenadigde geesten en rappe handen uit alle beschaafde landen ons in noesten arbeid verrijkt hebben. Achter hun trusts en hun banken, achter hun wereldpers grijnzen hun saterkoppen; vooraan in de graaiende kliek van de geld-patsers.... **Joden,** die met hun phenomenaal combinatie-vermogen en hun geweldige werkkracht, hun cosmopolitisme en hun nietsontziende vlotheid mede hun slag

slaan en uit den warwinkel naar zich toehalen, wat er voor geslepen zakenlui te vangen is.

De strijd werd ingeluid door een voorpostengevecht van zeldzaam brutale wreedheid: met onbeheerschte vuist slaat het getergde en uitgeplunderde Duitschland dit woekerende Juda in het aangezicht, waarbij tal van onschuldigen de slagen deelen, zooals gewoonlijk geschiedt bij massa-uitbarstingen van gekropte woede. De barbaarschheid vindt zijn Judas-**weerga** in de geraffineerde boycot in woord en daad, waarmee het handjevol, maar in alle kringen binnengedrongen, Joden de Groot-Duitschers met hun gansche huishouding trachten klein te krijgen en terug te brengen in hun greep. De ontstuimige worsteling deint voort, zij het minder bruusk, in landen, waar ook de verwerping is begonnen van het oude regeerstelsel en nieuw organisch leven opbloeit uit de puinhoopen, door de internationale goudgierige hyena's tot hun jachtterrein gemaakt.

In Italië, naast Duitschland, in Portugal, in Spanje, flauwtjes ook in Griekenland en Turkije, hebben reeds wilskrachtige hervormers en geniale volksleiders hun kans gekregen om met een het gansche volk omvattenden greep zijn huishouding weg te grissen uit de gruwelijke grijpvingers van den gelddraak. Daar groeit de economie uit tot een leidende **staatsgestalte,** die eindelijk na 1½ eeuw van voortschrijdende overweldiging de machine in haar blinden gang onder de knie zal krijgen en haar misbruikers onschadelijk maken. Die staathuishoudkunde, geholpen door de „piepjonge" sociologie, omtast met haast feilloos statistisch materiaal als met duizenden fijne voelhorens de wereld.

Om evenwel uit deze pracht-gegevens omtrent wereld-productie en -verbruik, mogelijkheden en behoeften, handel en verkeer, het zegenende profijt te kunnen trekken, moet een homogeen volk zich samenballen tot snelheid en tot kracht. Dan moet de traagheid en de dorre meligheid van de kiezers-massa overwonnen worden mét haar kinderlijke opvatting, alsof zij met haar in den blinde de tot lawinen saamgepakte problemen nog altijd zou kunnen oplossen.

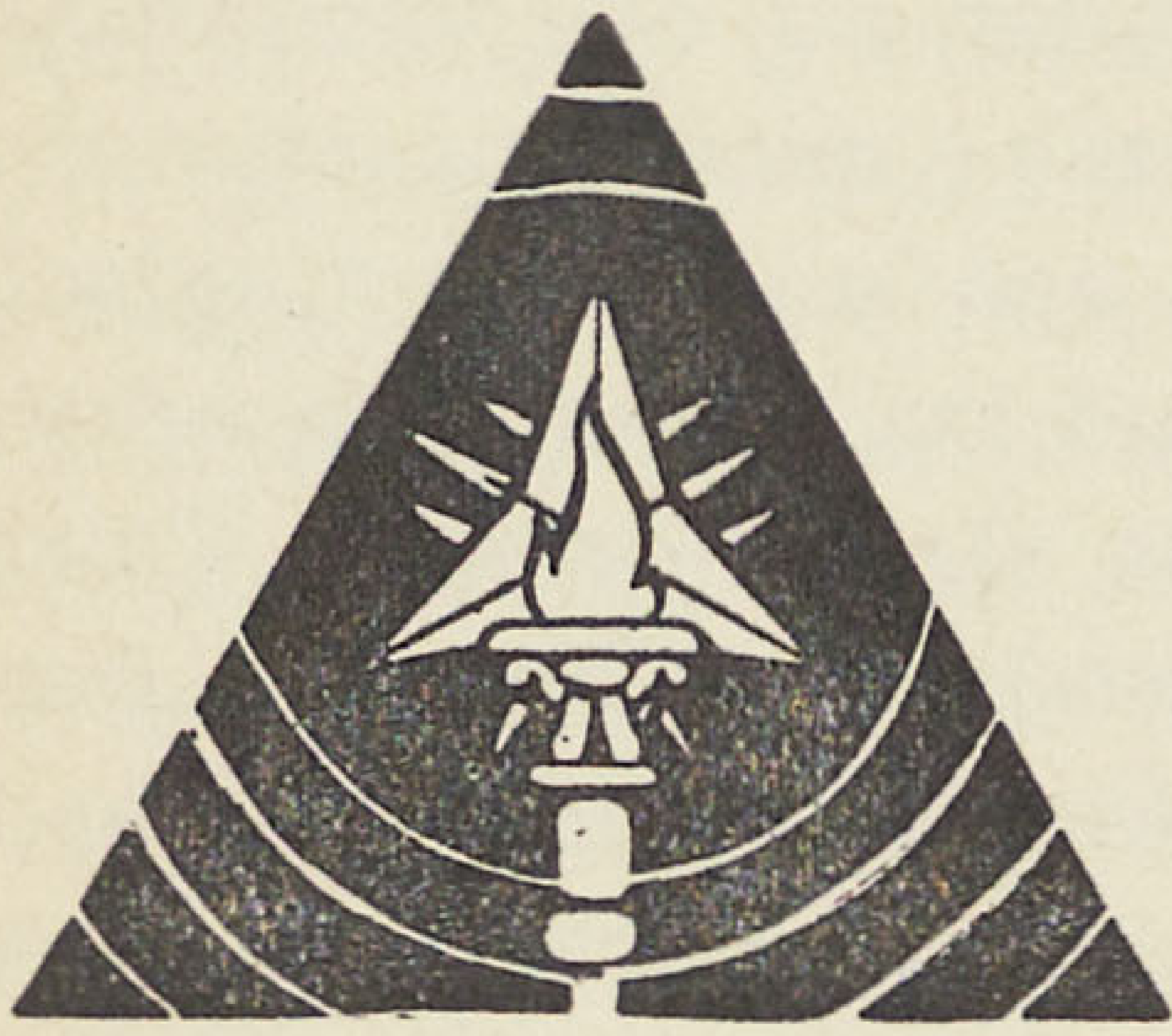
Er is haast: het rommelt angstwekkend in de wereld, reeds dondert het in onze naaste omgeving. Een economische worsteling is losgebroken met ongekende felheid. Tegenover

het onverzadigbare Engeland met zijn machtig kapitaal aan productenrijke koloniën en dominions, verbonden met het geldkapitaal, voor een groot deel in handen van een boycottend Jodendom, staat een hongerend arbeidsblok: het teruggedrongen Italië, het berooide Duitschland, het proletarische Rusland. Het democratische hyper-kapitalisme tegen den volksch-saamgebalden werkwil. Als honden om den voederbak weren zich de strijdende volken in deze menschonteerende vechtpartij. De kleine neutralen slaan een uitermate tragisch figuur in het woeste tooneel; Nederland het meest van allen, het ligt in den hoek waar de zwaarste slagen dreigen. Onze jongens hebben den wapenrok aangetrokken; zij liggen buiten in de greppels bij nacht en ontij, zij waken bij de met dynamiet geladen bruggen, bij de drijvende mijnen, hun leven staat op het spel. Wat doen de door het kiesrecht zoo machtige vrouwen? Men spiegele zich aan het ook eeuwig in zichzelf verdeelde Polen, dat in een paar weken door een onder krachtige leiding samengesnoerd volk onder den voet geloopen werd zonder dat de groote almaar pratende en belovende democratieën den stormloop wisten te keeren. In onze opengelegde, maar economisch haast onontwarbaar vervlochten wereld kan slechts het éénwillige, zich tot daden toespitsende gezag een volk hoeden voor verval en ondergang.

L.

Het Nibelungenlied

II

Het Nibelungenlied had voor den dichter zelf ongetwijfeld ook een zinnebeeldige beteekenis.

Oeroude sagen moeten natuurlijk voor een deel symbolisch worden opgevat. Daarnaast zal de dichter zijn eigen innerlijk beleven hebben weergegeven op zoo'n wijze, dat zijn tijdgenooten hun eigen diepste gevoelens terug konden vinden in zijn lied; anders was het lied niet blijven bestaan.

Voor ons, die zooveel eeuwen later leven, blijft het slechts een gissen naar de bedoeling van den dichter. Telkens als wij aangegrepen worden door een gedeelte van het lied, mogen wij vermoeden iets te hebben gevoeld van wat de dichter doorleefde.

In zijn werkje „Siegfried en Christus" heeft T. E. Bontkes ons verteld, wat naar zijn meening de diepe zin geweest kan zijn van het Nibelungenlied. Een ieder kan worden aangeraden, dat boekje te lezen.

Ik wil mij hier vergenoegen met brokstukken van het lied te behandelen, personen en verhoudingen, die mij getroffen hebben, te bekijken. Daarvoor is het wenschelijk, eerst den korten inhoud weer te geven van het lied, dat negen en dertig bedrijven bevat, avonturen (Abenteuer) genoemd.

In de eerste tien avonturen worden de heldendaden bezongen van den jongen Siegfried.

Deze periode eindigt met het huwelijk van Siegfried en Kriemhilde, de zuster van Gunther, Koning van het Bourgondenland. Op denzelfden dag wordt het huwelijk voltrokken van Gunther met Brunhilde, veroverd in Isenland met hulp van Siegfried.

Het elfde avontuur verplaatst ons in Siegfrieds land, waar hij tien jaren gelukkig geleefd had met Kriemhilde.

Het twaalfde bedrijf brengt ons weer naar Bourgondië, waar

Brunhilde, nog steeds nieuwsgierig naar de werkelijke verhouding tusschen Siegfried en haar man, dezen weet over te halen Siegfried en Kriemhilde uit te noodigen tot een groot feest.

De afgezant, markgraaf Gere, moest drie weken reizen voordat hij Siegfried vond, die juist in Noorwegen was, in Nibelungenvesting, welke hem toebehoorde.

Siegfried, die eerst van de reis niet wilde hooren, gaf toe aan het verlangen van Kriemhilde en het aandringen van haar neef markgraaf Gere.

Met de reis van Siegfried en Kriemhilde naar Worms aan den Rijn begint het tweede gedeelte van het gedicht. Dit eindigt met den twist tusschen Kriemhilde en Brunhilde en den verraderlijken moord op Siegfried door Hagen.

Kriemhilde blijft dan in Bourgondië. De schat der Nibelungen wordt als nalatenschap van Siegfried naar Worms gebracht.

Kriemhilde blijft dertien jaar ontroostbaar, doch neemt ten slotte — blijkbaar met bijbedoelingen — het huwelijksaanzoek aan van Etzel, den machtigen Koning van het Hunnenland. Zij veinst al het geleden leed en onrecht vergeven te hebben en noodigt na 10 jaren haar familie uit met alle voorname edelen — opdat vooral Hagen niet achter zal blijven — om te komen in Gran, in Koning Etzel's land.

Daar kwam het tot een twist tusschen Kriemhilde en Brunhilde en brak ten slotte de strijd uit tusschen Hunnen en Bourgondiërs, welke eindigde met een algemeene slachting waarbij ook Kriemhilde den dood vond.

Den schat der Nibelungen, die Hagen aan Kriemhilde had ontnomen en had laten zakken in den Rijn, wist niemand meer te vinden.

Groote stukken van het gedicht zijn natuurlijk overgeslagen; deze zullen voor een deel nog vermeld worden bij de persoonsbeschrijvingen, waar het voor mij op aankomt

Vooreerst dan Siegfried, de stralende held, die met Dietrich van Bern het toonbeeld is van Germaansche kracht.

Terwijl Dietrich van Bern de bezadigde vorst is, die steeds tot onderhandelen bereid blijft en zelfs in het heetst van het gevecht zijn tegenstander zooveel mogelijk spaart, die ten slotte Hagen, ondanks dat deze hem gevaarlijke slagen heeft toegebracht, niet dooden wil, doch hem overmant en bindt en levend

overlevert aan Kriemhilde, is Siegfried de ongetemde strijder en man van de daad.

Siegfried wordt door den dichter bij ons ingeleid door het volgende couplet:

Da wuchs im Niederlande eines edeln Königs Kind,
Siegmund hiesz sein Vatter, die Mutter Siegelind,
In einer mächt'gen Feste, weithin wohlbekannt,
Unten am Rheine; Xanten [1]) war sie genannt.
(Daar groeide op in Nederland een edel Koningskind,
Siegmund heette zijn vader, de moeder Siegelind,
In een machtige vesting, heinde en ver befaamd,
Beneden aan den Rijn; Xanten [1]) werd ze genaamd.)

Het is treffend goed gezien van den dichter, dat hij Siegfried laat voortkomen uit een harmonisch edelmoedig gezin en het kind zoo laat opvoeden, dat het zooveel mogelijk gevrijwaard zal blijven voor innerlijke conflicten.

Man erzog ihn mit dem Fleisse wie ihm geziemend war;
Was ihn Zucht und Sitte der eigene Sinn gebar!
(Men voedde hem op met vlijt, zooals tegenover hem betaamde;
Wat zijn eigen zin aan tucht en zeden openbaarde!)

M.a.w. wat hem werd geleerd was het goed uit zich zelf voort te brengen.

Hoe geheel anders dan bij den grimmigen Hagen, die als klein kind uit zijn omgeving was gerukt en van hand tot hand moest gaan.

Is het te verwonderen, dat Siegfried het aanbod van zijn vader weigerde om de kroon te dragen? Dit teekent vader en zoon tegelijk.

So lange sie nog lebten, Siegmund und Siegelind,
Wollte nicht Krone tragen der beiden liebes Kind.

---

[1]) Xanten lag vlak bij den Rijn, ongeveer aan den overkant van het tegenwoordige Emmerik. Het grootste gedeelte van wat nu Nederland is, heette toen Friesland. Dit strekte zich uit van de Schelde tot de Weser. Alleen de tegenwoordige provincies Limburg en Brabant behoorden niet bij Friesland, doch bij Neder-Lotharingen. Ook de Oostelijke helft der Betuwe tot en met Tiel was in de 12e eeuw nog een deel van Neder-Lotharingen. Met Nederland werd dus Neder-Lotharingen bedoeld. Zoo staat het in den historischen atlas van Shepherd van 1922.

Dezelfde onbaatzuchtigheid legde Siegfried herhaaldelijk aan den dag.

Toch was het geen doetje, die zijn meening niet durfde stellen tegenover die zijner ouders.

Wanneer hij hoort van de ongeëvenaarde schoonheid van Kriemhilde, vat hij het besluit haar te gaan verwerven. Zijn ouders, die den machtigen Koning van Bourgondië vreezen, kunnen hem niet tot andere gedachten brengen.

Ten slotte geven zij toe en laten Siegfried gaan, slechts door twaalf der stoutmoedigsten uit den lande vergezeld.

Hier worden we door het getal twaalf aan Christelijke invloeden herinnerd.

Zou hetzelfde gezegd moeten worden van de woorden, die hij sprak tot Gunther, toen hij rammelde aan de poort van het Bourgondische Rijk?

„So frag ich nicht, ist's jemand lieb oder leid:
Ich will von Euch erzwingen, was Euch angehört,
Das Land und die Burgen unterwerf' ich meinem Schwert."
(Zoo vraag ik niet, is 't iemand lief of leed:
Ik wil U afdwingen, wat U onderhoorig is,
Het land en de burchten onderwerp ik aan mijn zwaard.)

Oeroude gebruiken en latere praktijken, door het politieke wereldlijke Christendom ingevoerd, vinden wij hier vereend.

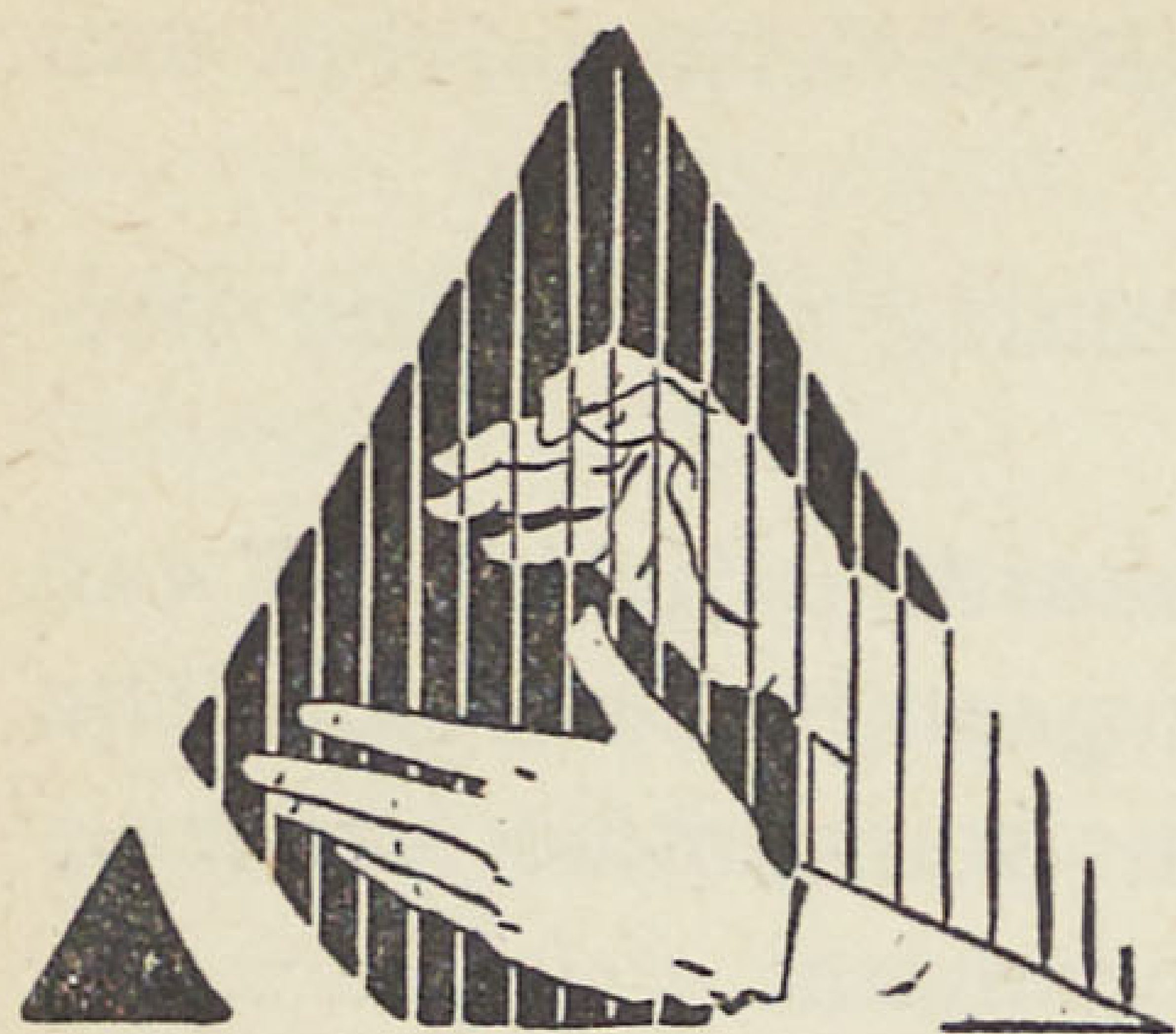
Op de uitdaging van Siegfried werd door niemand ingegaan, daar 's Konings broeder Gernot het allen verbood. Hagen, de cosmopoliet had van Siegfried's daden gehoord en voor hem gewaarschuwd.

Waarlijk menschkundig is de wijze, waarop de dichter aan dezen pijnlijken toestand een einde maakt. De jongste broeder van Kriemhilde, Geiselher het kind, sprak, toen ieder zweeg:

„Gij zult ons welkom zijn, en uwe strijdgezellen, die hier bij u zijn. Wij willen gaarne u dienen, ik en mijn vrienden." Gunther sprak hierop: „Verlangt gij, wat ons toebehoort, in eere, wij zullen met u deelen ons goed en bloed."
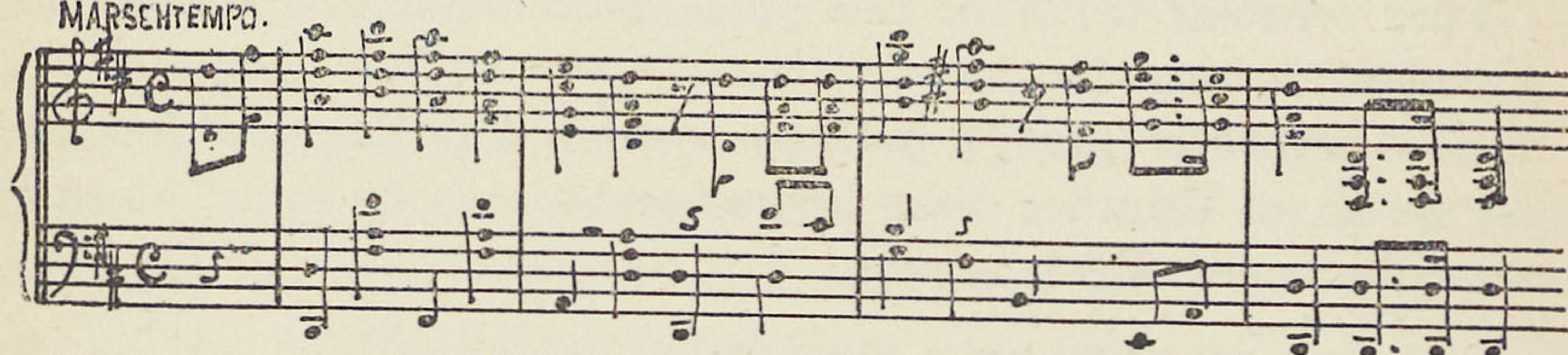
Een jaar lang bleef Siegfried aan Gunther's hof verlangen naar Kriemhilde, voordat hij zijn uitverkorene mocht aanschouwen. Hier zien we ongetwijfeld weer een vermenging van Oostersche zeden en Germaanschen zin.

(Wordt vervolgd.) v. H.

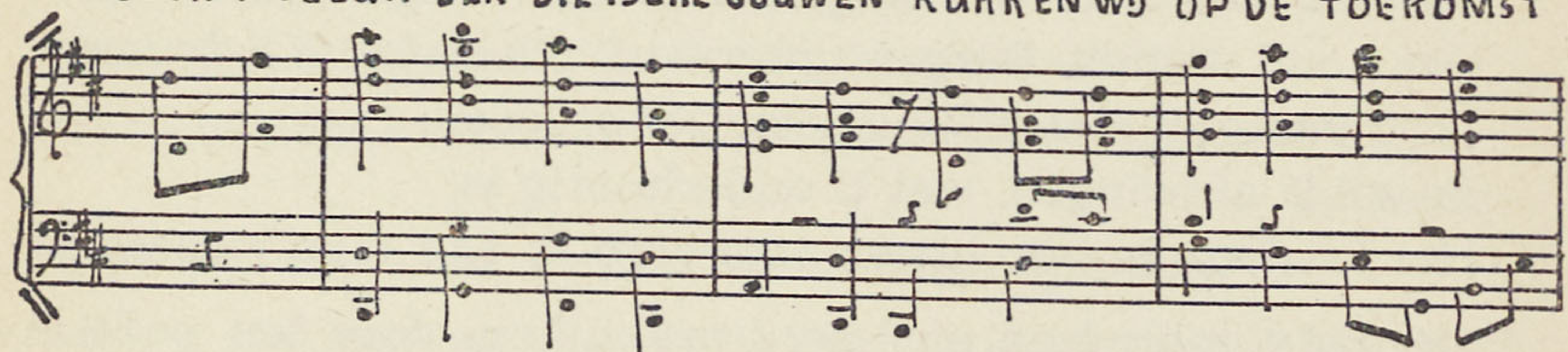

Nieuw Geuzenlied
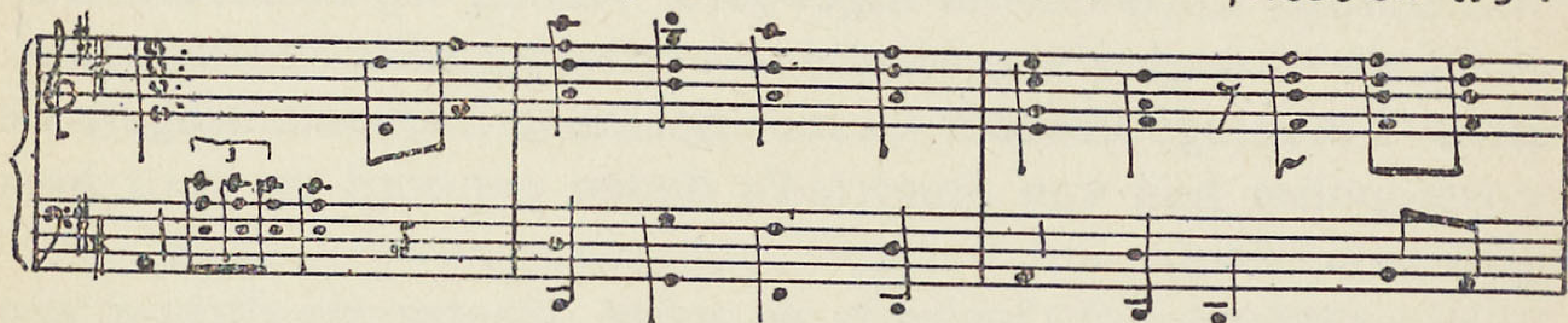
Jan de Gooyer *Jobbe Donckels*
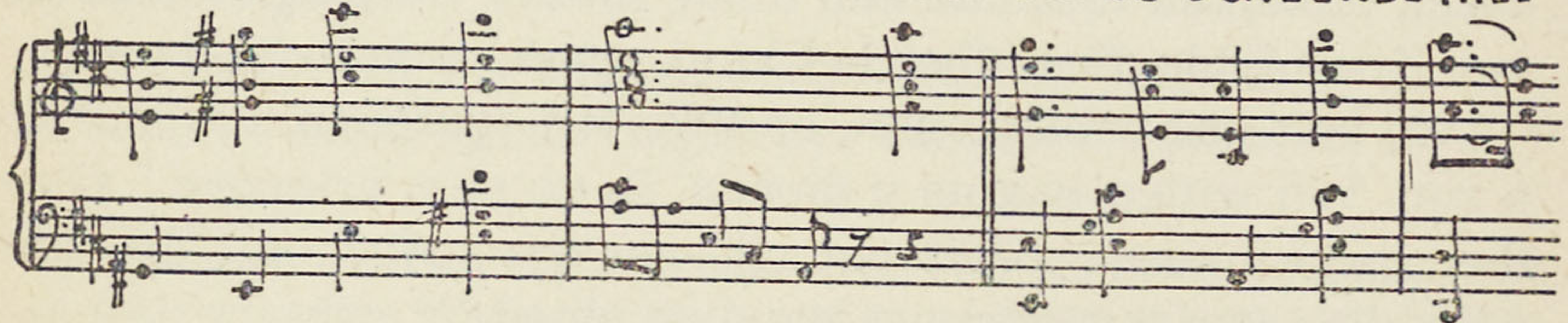

VOOR'T GELUK DER DIETSCHE GOUWEN RUKKEN WIJ OP DE TOEKOMST
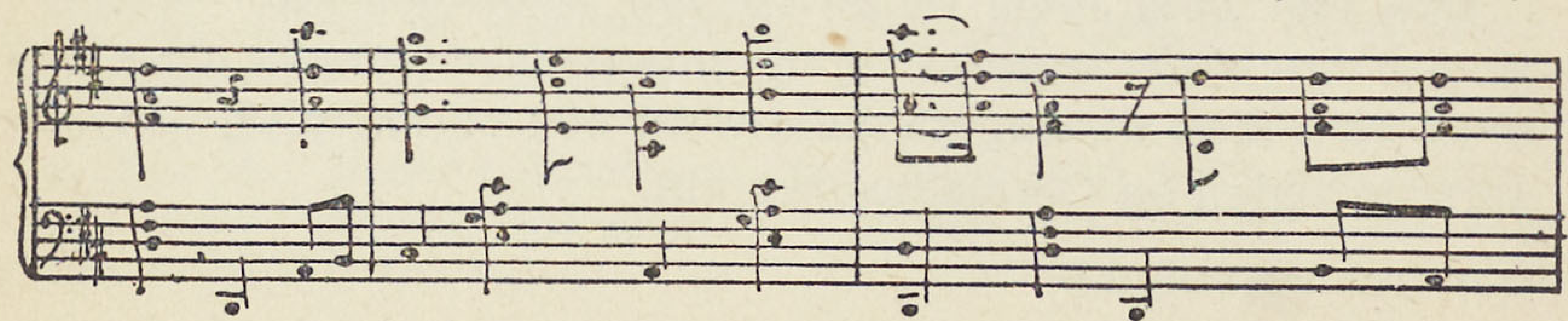

AAN, VAST VAN WIL, IN VROOM VER_TROUWEN, HEBBEN WIJ'T
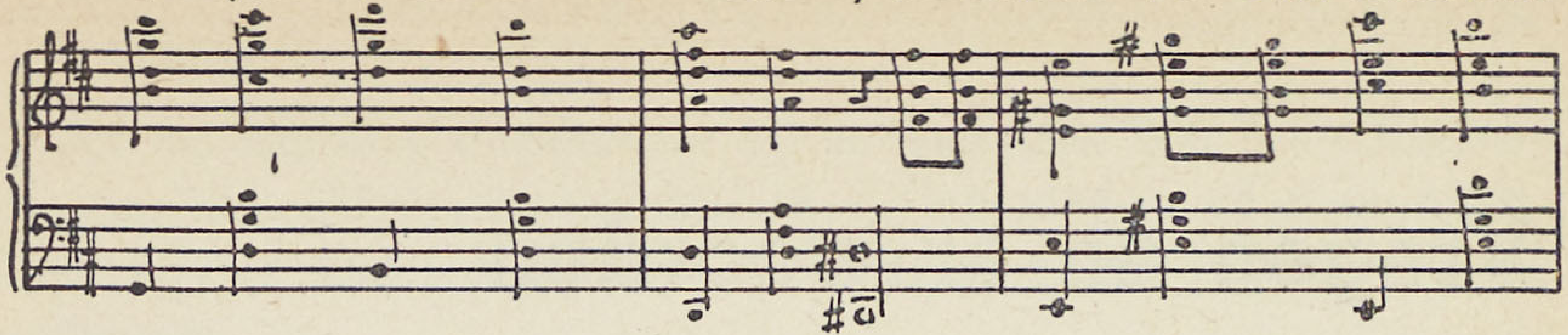

GEUZENBLOED VER_STAAN. WAAR ON_ZE DUIZEND_TAL_
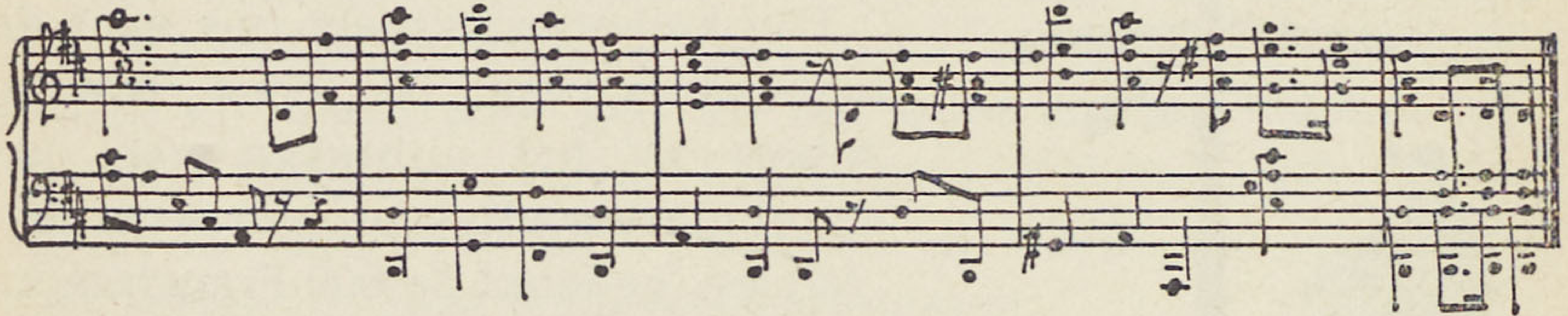

LEN 'T BE_VRIJDINGSLIED DOEN SCHALLEN DAAR DAAGT VOOR'T

VOLK, NA TWEEDRACHTSWOELEN , DAGERAAD VAN DEN NIEUWEN

TIJD. ZELFBEWUST IN EIGEN. KEUZE DAVER' DE LEUZE : WIJ ZIJN BEREID!

Voor 't geluk der Dietsche gouwen
Rukken wij op de toekomst aan.
Vast van wil, in vroom vertrouwen,
Hebben wij 't Geuzenbloed verstaan.

Keervers

Waar onze duizendtallen
't Bevrijderslied doen schallen,
Daar daagt voor 't volk na tweedrachtswoelen
Dageraad van den nieuwen tijd.
Zelfbewust in eigen keuze
Daver' de leuze:
Wij zijn bereid!

Nu geen laksch verlamd vertragen:
Neêrland vraagt daad na sloom verzuim;
Dietsche geest zal nooit versagen,
Breekt nu de ketens, hernieuwd en ruim.

Keervers

Schragend 't erfdeel onzer vaad'ren,
Dienend des Zwijgers levensdoel,
Zullen wij ons heir vergaad'ren,
Harten weer warm en hoofden koel.

Keervers

Hef met ons dan hart en handen,
Zwerend den ouden Geuzeneed.
Voor het heil der Nederlanden
Staat weer een nieuw geslacht gereed!

Keervers

Vragen en antwoorden

I. DE 600 FRANCHIMONTEEZEN

Een kameraad vraagt ons naar de beteekenis van de door Koning Albert bij het uitbreken van den wereldoorlog uitgesproken woorden: „Walen, gedenkt de 600 Franchimonteezen!" (zie Ontw. Volk, 15 Oogstmaand j.l. „Wisselende Aspecten der Vlaamsche Beweging").

De geschiedenis van deze 600 Franchimonteezen is de volgende geweest:

De stad Luik was in opstand gekomen tegen Karel den Stoute en deze had het beleg geslagen voor de stad. Daar hij — en met reden — den Franschen koning Lodewijk XI er van verdacht, dat hij de hand in dezen opstand had gehad, had hij dezen gedwongen, aan de strafexpeditie tegen Luik deel te nemen. Een Fransch leger had zich daarom gevoegd bij de Bourgondische troepen, die Luik belegerden, terwijl Lodewijk XI feitelijk als een gevangene van Karel den Stoute in diens legerkamp toefde en de tent van den Hertog deelde.

Aangezien Luik tegen de geweldige overmacht der belegeraars niet opgewassen was en te voorzien was, dat de stad zou worden verwoest, besloten de inwoners van een dorpje uit de omgeving van Luik, Franchimont, dat met Luik verbonden was, tot een wanhoopsdaad, die, mocht zij gelukken, de redding van hun Luiksche bondgenooten zou brengen.

In het holst van den nacht drongen alle weerbare mannen van Franchimont, 600 in aantal, in alle stilte het Bourgondische kamp binnen met het doel, de tent, waarin de Hertog en de Koning sliepen, te overrompelen en hen te dooden. Het plan zou wonderwel gelukt zijn en reeds was men de tent genaderd, toen een hunner struikelde en daardoor het kamp in rep en roer zette. Een ontzettend bloedbad was het gevolg, dat des te moorddadiger was, doordat men in de duisternis vriend nóch vijand kon herkennen. Karel en Lodewijk ontsnapten ter nauwer nood aan het gevaar, doch toen de dageraad aanbrak, vond men

onder de tallooze dooden de lijken van alle 600 Franchimonteezen, die gezworen hadden te zullen slagen of sneuvelen. Luik echter hadden zij niet gered: het werd geplunderd en verwoest.

Deze roemrijke heldendaad van een handjevol mannen tegen een geweldige overmacht leeft voort in de herinnering der Walen en wordt door hen als het ware als een tegenhanger van den Guldensporenslag beschouwd. Vandaar, dat Koning Albert in 1914, toen hij Vlamingen en Walen ten strijd riep, zich beriep op deze beide gebeurtenissen.

II. Dezelfde kameraad vraagt ons, naar aanleiding van de bijdrage: „Gebruik uw Nederlandsche Taal" (Ontw. Volk, 15 Herfstmaand 1939) of er van het boekje „Taalzuivering", uitgave van het Alg. Nederl. Verbond, nog een latere druk bestaat dan de 6e, herziene druk van 1927.

Inderdaad hebben van dit boekje sindsdien verschillende nieuwe drukken het daglicht gezien. De laatste, ons bekende, is de 10e herziene en vermeerderde druk.

Wij kunnen het gebruik van dit boekje aanbevelen, ook al moeten wij de opmerking maken, dat het o.i. hier en daar in het hoofdstuk „Germanismen" de plank wel eens mis slaat. Het boekje („Taalzuivering; Lijst van woorden en uitdrukkingen ter vervanging van - ismen") is bij den boekhandel en bij het Alg. Nederl. Verbond, Laan 34, Den Haag, verkrijgbaar en kost *f* 0.25.

DE OPSTELRAAD.

Lichamelijke opvoeding in het Kamp der Volharding

Niet alleen aan de geestelijke vorming werd in het Kamp der Volharding aandacht geschonken, maar ook aan de lichamelijke opvoeding werd veel tijd ingeruimd.

Vooral bij de ochtendgymnastiek openbaarde zich het euvel, dat nog vele kameraden den durf niet bezaten om hun pijnlijke

spieren door goede oefeningen los te maken. Daarbij kwam tevens aan het licht, dat de oefeningen, welke iedere maand in Ontwakend Volk gegeven werden, althans door de deelnemers aan het Kamp, niet of niet voldoende beoefend werden. Wij beschouwen het als een der gevolgen der democratische opvoedingsmethoden, dat het doorzettingsvermogen, de moed om zich door iets moeilijks heen te bijten vrijwel verdwenen is. Het is zoo gemakkelijk om, wanneer een oefening te moeilijk lijkt, te zeggen: „Die slaan wij maar over." Hoe wil men een zwaren politieken strijd winnen, wanneer wij ons niet stuk voor stuk als terriers in ons ideaal vastbijten? Wij moeten toch door onze houding anderen laten zien, dat het Nationaal- Socialisme een àndere, een nieuwe levenshouding met zich meebrengt! Laten wij dan trachten met onszelf te beginnen en daarom van nu af aan besluiten, dat wij al het mogelijke zullen doen om ons lichaam fit te houden, opdat wij, wanneer de eindstrijd eindelijk met goed gevolg volbracht is, niet aan den kant zullen moeten gaan staan, omdat onze lichamelijke toestand van dien aard is, dat ons uithoudingsvermogen ons in den steek laat, wanneer aan den opbouw moet worden begonnen.

Toch waren er in het Kamp zeer veel lichtpunten. Het grootste deel der kameraden — en het waren vooral de ouderen, die het voorbeeld gaven — toonde des ochtends een geestdrift, waaraan menige jongere onder ons zich mocht spiegelen. Tegen het einde der Kampweek waren de resultaten dan ook duidelijk waar te nemen: bij velen waren de spieren al iets losser geworden.

De Kampleiding had besloten, eenige athletiekwedstrijden in het programma in te lasschen. Dit gebeurde vooral met het oogmerk, eens te zien, wat de kameraden, die voor 99% ongeoefend waren, konden presteeren. Deze proefneming is buitengewoon geslaagd: de prestaties, gezien conditie en leeftijd der deelnemers, alsook de primitiefheid van het sportveld en het materiaal, waren goed.

De springnummers waren het zwakst. Dit is een teeken, dat de beenspieren het minst ontwikkeld waren. In de volgende afleveringen van „Ontwakend Volk" zullen wij daarom aan dit onderdeel de noodige aandacht besteden. Wanneer deze

oefeningen goed worden gehouden, zullen de resultaten in het volgende Kamp ongetwijfeld beter zijn.

De werpnummers waren goed. Een prestatie, zooals van een kameraad, die nog nooit een stoot-kogel in zijn handen had gehad, en den kogel van $7^1/_4$ kg. toch nog 8.80 m. kon stooten, mag er zijn. Bij eenige oefening zal hij deze prestatie zeker tot 10 à 11 m. kunnen opvoeren.

Wij willen hier de verschillende nummers eens doornemen:

1. Hoogspringen.

Hier bleek de afzet te zwak, terwijl bij den Schotschen sprong het linkerbeen niet tijdig genoeg bijgetrokken en het rechterbeen niet hoog genoeg opgegooid werd. Bij 1.45 m. waren alle deelnemers, op 3 na, afgevallen. Van deze drie viel er een af bij 1.55 m. Onder aandachtige spanning der toeschouwers sprongen de beide overgeblevenen vervolgens 1.60 m. en 1.65 m., terwijl 1.70 m. tenslotte door één van hen werd gehaald. Een poging, 1.75 m. te halen, mislukte.

Opmerking verdient, dat deze beide laatste springers telkens tusschen hun beurten hun beenen voor afkoeling afdekten, hetgeen inderdaad zeer juist is.

2. Verspringen.

De groote fout van de meeste deelnemers hierbij was, dat zij bij den afzet niet hoog genoeg opsprongen en tijdens den sprong vergaten, hun armen met een krachtigen zwaai naar voren te brengen. Over de loopbeweging tijdens den sprong zwijgen wij: dit onderdeel van den sprong beheerschen slechts ervaren springers. De verste sprong bedroeg 5.32 m. en werd door denzelfden kameraad bereikt, die de 1.70 m. haalde bij het hoogspringen. Op een goedepasmat en een goeden springbak heeft hij reeds 6.30 m. gesprongen.

3. Kogelstooten.

De meeste deelnemers namen den kogel niet goed in de hand en stootten zeer onzuiver. Velen brachten den arm langs het hoofd naar boven, zoodat de kogel weggeslingerd werd. De beste prestatie was 8.80 m.

4. Slingerbal.

Slechts weinige deelnemers hadden ooit een slingerbal gezien, laat staan in de handen gehad en er mee gegooid. Toch waren er goede worpen. De beste prestatie was 37.78 m., waarbij in aanmerking genomen moet worden, dat de kameraad, die dit haalde, een bezeerde hand had. Bij goede oefening zal hij zeker 45 m. halen. (Overigens zorgde de slingerbal nog voor twee „knock-outs" volgens alle regelen der kunst, zonder dat de betrokkenen daarvan verderen hinder hebben gehad!)

5. Terreinestaffette.

De af te leggen afstand bedroeg 10 × 100 m. en voerde over het verpoozingsterrein naar de vergaderruimte en terug. De eerste 200 m. waren betrekkelijk vlak, daarna kwam een beklimming van den uit mul zand bestaanden dijk, vervolgens een trappen afdalerij en opklimmerij bij het podium, daarop een beklimming van een zandafgraving van ± 1.70 m. hoogte, een run door mul zand met ijzerdraad-afzetting, een daling van 9 m., aan den voet waarvan over een prikkeldraadheining geklommen moest worden om tenslotte dwars door boschjes en vrij diepe kuilen het startpunt weer te bereiken. Er waren 5 ploegen met ieder 10 loopers.

De winnende ploeg had de juiste tactiek gekozen: als eerste een snellen looper, daarna de zwakkeren om vervolgens de snelsten op de laatste afstanden in te zetten. Zij won met 20 m. voorsprong op de 2e ploeg in een tijd van 3 min. 25 sec.

Den „ouden heeren", die er aan deelnamen, komt een woord van lof toe, want zij hebben hun best gedaan! Wat vooral is opgevallen, is de snelheid, die de kampleider kon ontwikkelen: de „Jumbo" van de Staatsspoorwegen was er niets bij!

W. W.
